

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie” și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Contra usurei de bucate.

În lungul și latul țerii se face cea mai neiertată cămătărie cu ajutorul așa zisului »negot« de bucate. E destul ca proprietarul de pământ, plugarul nostru să ajungă în lipsă să-și vândă bucatele înainte de cules, ori să fie silit să vândă roada pământului seu în o vreme nepotrivită și mai totdeauna a ajuns în mâinile speculei și a cămătăriei celei mai scârboase.

Adevărat că lege avem, care pedepsește aspru cămătăria, dar' vorba românului: paragraful legii e ca aluatul: îl poți frământa cum îți place.

Și speculanții fără suflet știu cum să frământe paragraful legii și așa numai foarte arareori își primesc pedeapsa bine meritată.

O astfel de pedeapsă a croit tabla reg. din Timișoara, asupra jidovului *Friedmann*, dovedit cu usura, cu cămătăria de bucate. Jupânul a fost pedepsit la 2 luni închisoare și 26.000 cor. pedeapsă în bani. Așa o pedeapsă simțitoare credem că va face pe speculanții fără Dumnezeu să-și răzgândească faptele lor nerușinate.

Astfel de pedeapsă însă, e și potrivit prilej să ne oprim puțin și să judecăm asupra chipului, cum am putea face, ca plugarul nostru să nu mai pice în cursurile speculanților, ce-i iau și cămașa din spinare. Căci să nu fie

Și interesul, binele nostru neprețuit, ar trebui să ne adune laolaltă în grupe în tovărășii încheiate, cari în totdeauna vor fi în stare să dea pept cu cămătăria păgubitoare.

Sunt o mulțime de mijloace,

cu ajutorul cărora putem să ajungem la bani cinștiți și în vreme de lipsă pentru bucatele noastre. Pomenim aici câteva din aceste mijloace și rugăm pe sfinții și conducătorii popului nostru să le pună la inimă și să lucre la întreprinderea acelor. Acum până când nu se întetește lucrul câmpului, fiecare preot, învățător și fruntaș să-și țină de datorie să adune poporul la sfat și să le explice foloasele întovărășirilor. În special plugarii nostri, cari să știu că se pot înțelege, să se legătuiască să facă o tovărășie de ocazie baremi, pentru va-

„Grija mamei“. (Vezi: „Foita“.)

cu supărare dacă spunem, că și plugarii nostri slujesc îndemn și încurajare speculanților neomenoși. Neajutorarea, ca să nu zicem prostia plugarilor nostri, și apoi lipsa de ori-ce înțeles, de ori-ce tovărășie pentru valorisarea bucatelor și poamelor noastre, încă servesc de curaj și îndrăsneală ca speculanții să meargă tot mai departe în înșelătoriile lor.

lorisarea bucatelor și a produselor agricole. Asupra acestei întovărășiri ar fi să se ajungă în chipul următor:

Intovărășii își câștigă la o bancă de-a noastră pe temeiul unui cambiu comun ori a unei obligații comune, un credit mai mărișor. Din acest credit impart apoi între tovarăși anticipații (arvune) pe bucatele anului acesta. Să

Domnii abonemenți sunt rugați a ne trimite prețul abonamentului.

înțelege, că împărțirea acestor avansuri să se facă cu multă băgare de seamă.

După secere, tovarășii ear' se pun pe sfat. Inseamnă câte bucate de vânzare are fiecare și câte au toți laolaltă. Să vorbesc asupra prețului ce l'ar putea ajunge și apoi caută cumpărători cinstiți.

Până ar ajunge lucrul la vânzare, tovarășia ar da avansuri din creditul comun. După vânzarea în mare, care la toată întâmplarea e mai cu folos, s'ar plăti creditul ridicat și banii rămași s'ar împărți între tovarăși, după măsura bucatelor avute. În toată bună vremea apoi plugarii nostri ar trebui să fie în curat cu prețurile din țara întreagă a bucatelor și a produselor.

În Dumineci în loc să stea prin cârcime și la cărți, adune-se plugarii nostri și cetească gazete și cărți economice folositoare și în chipul acesta fac un pas înainte să scape de specula neomenoasă și de cămătăria primejdioasă.

Vasile C. Osvadă.

DELA REUNIUNILE NOASTRE

În atențiunea membrilor „Reuniunii economice din Orăștie“.

Domnii membri ai Reuniunii, cari s'au înscris pentru pomi, sunt prin aceasta încunoștințați că: merii, perii, cireșii, persecii, caisii și pădureții au sosit dela pepiniera din Geoagiu și se pot lua în primire deja de astăzi Duminecă înainte, plătind 14 cruceri firul.

FOIȚĂ

Grija mamei.

(Vezi ilustrația).

Este un sentiment, care nu se poate descrie, iubirea mamei cătră copii ei. Devotamentul, dragostea, cu care poartă grija de ei o poate înțelege numai acela sau aceea, care însuși este părinte și cu deosebire care este sau a fost mamă. Și dragostea aceasta a plantat-o Dumnezeu nu numai în sufletele oamenilor dar' chiar și în animale. Începând dela fiarele sălbatice până la animalele cele mai domestice, toate își apără puii cu înverșunare contra atacurilor îndreptate asupra lor, și nu pregetă nici o osteneală, se expun chiar pericolului numai și numai se procure puilor mănărea trebuincioasă. Cu atât mai mult observăm aceasta la femeia noastră. Câte griji, câte nopți nedormite și de multe-ori foame trebuie să rabde,

Cel-ce n'a primit sămânță de trifoiu cu preț redus, capătă în mod gratuit câte 7 respective 3 altoi.

Prunii, ce erau să fie primiți din pepiniera dela Turda, degerând astă iarnă, se vor trimite mai târziu dela pepiniera din Făgăraș.

Sămânța de trifoiu se împarte deja. Cei interesați sunt rugați a grăbi cu ridicarea cantităților, care au cerut.

DIN LUME

Din dietă. În ședința de Vineri după-ce Bartal, Rákovszky și Baross vorbesc despre abuzurile săvârșite la alegerile din trecut, ia cuvântul Gabány contra proiectului militar. Vorbește despre Fejérváry și numește steagul negru-galbin o „zdreanță“. Cere îndepărtarea tuturor emblemelor și colorilor „străine“ din armată și înlocuirea lor cu cele maghiare. Horvath vorbește în același sens.

Demonstrațiunile contra proiectelor militare. Peste 20.000 oameni au luat parte Dumineca trecută la demonstrațiunile contra proiectului de lege militar. Socialiștii s'au postat mai din vreme pe locul de întrunire al kossuthiștilor, așa că aceștia nici nu au putut să țină adunarea înaintea palatului Dietei, ci batjocoriți de socialiști, s'au dus pe locul din fața palatului justiției.

În contra proiectului de lege militar au vorbit Halló, Zichy și Barabás, deputați și studentul universitar Hoffmann.

o mamă devotată, pentru a ocroti și a îndestula pe mititeii ei.

Mulți s'au încercat să reproducă aceste sentimente prin scris, prin pictură etc. Nu le-au succes însă pe deplin. Cel mult a putut să prindă momente de devotamentului unei mame pentru a le fixa pe hârtie, pe pânză sau în peatră.

Ilustrațiunea noastră reprezintă o astfel de scenă din viața unei adevărate mame și micii ei copii. Ea a fost dusă, poate la lucru, și acuma caută a sătura pe toți. Unul la pept ear' alți doi, care se întrec a sorbi din lingura cu mănărea, ce li-se întinde; întocmai ca puii de rândunică, când sosește mama lor la cuib cu mănărea în cioc.

Grupa sculptată a produs un mare efect asupra acelor, care au văzut-o. Expresiunea fețelor atât a mamei cât și a copiilor, este atât de naturală, încât nu-ți vine a crede, că ești în fața unei grupe neînsuflețite, ci ai înaintea ta o mamă cu copii ei în viață.

Mulțimea a spart apoi ferestrele caselor unde nu erau arborate draptele, acelea ale palatului archiducesei Clotilda, ale palatului Bursei și ale clubului liberal. Latinovich, membru în Casa Magnaților, a fost rănit. La Casa Națională arătându-se pe balcon conții Andrassy Gyula și Tivadar au fost loviți cu petri. A fost atacat și un tramvai electric și spart total. Mulți au fost răniți. Poliția a arestat 60 persoane.

Situația în Macedonia. Poarta a luat în primire proiectul de reforme prezentat de Austro-Ungaria și Rusia și totuși se pregătește de războiu. Din Constantinopol s'a ordonat mobilizarea a două corpuri de armată. La granița între Mustafa-Pașa și Adrianopol e foarte viuă mișcare militară. În lungul graniței bulgare se lucră cu zor la întărirea forturilor și la repararea drumurilor. Conform planului strategic, în cas de războiu ar avea să opereze în valea Mariței și Tundjei, între Mustafa-Pașa și Adrianopol o oaste de 120.000, și să atace oastea bulgară dela granița Sud-Ostică. De sine înțeles, că în fața acestor pregătiri Bulgaria încă nu stă cu mâinile în sân. Probabil că în proximele zile va mobiliza două corpuri de armată.

Luptă între albanezi și montenegrii. În drumul dintre Berano și Belopolje a fost Mercuri o săngeroasă ciocnire între o ceată de albanezi și una de montenegrii, rămânând morți pe câmpul de luptă trei montenegrii și un albanez.

CARMEN SYLVA

VÎRFUL CU DOR

Fost-a odată la Sinaia o horă precum n'a mai fost. Era o sărbătoare mare și călugării din Mănăstire împărțise pomană ciubere întregi, și toți mâncase de se săturase.

Oamenii venise de departe: dela Izvor și de la Poiana Tapului, de la Comarnic și de la Predeal, și de peste munte. Soarele strălucea și încălzia toată valea, deși asvârleau fetele basmalele de pe cap și deși puneau flacăii pălăriile acoperițe cu flori pe ceafă. La joc tuturora le era foarte cald. Femeile măritate ședea jur-împrejur pe earbă verde și țineau copilașii la sân. Măramele lor luciau de departe albe și gingașe ca niște flori.

Ce joc vesel! Ce tropăit! Ce strigăte! Fetele par'că plutiau în aer. Picioarele lor gingașe, cari se zăriau sub vilnicile cele înguste, par'că nici nu atingeau pământul. Iele lor erau bogat cusute. Ele strălu-

Noi consuli austriaci și ruși în Macedonia. Văzând că Rusia a înființat un consulat la Mitrovitza, Austro-Ungaria a reușit să obțină și ea înființarea unui consulat în aceeași localitate. De asemenea la Vales se vor înființa câte un consulat rusesc și austriac, pentru-ca să poată exercita un control mai de aproape asupra aplicării de reforme. Consulii austriaci și ruși din Mitrovița sunt însărcinați, ca împreună cu autoritățile turcești să liniștească populațiunea albanesă, de a nu face răscoale și agitațiuni.

Organizarea poliției în România. Camera a votat proiectul de lege pentru reorganizarea poliției generale a statului, cu 65 voturi din 82 votanți.

Visita Regelui Saxoniei în Viena. Se anunță, că în Aprilie a. c. Regele Saxoniei va face o vizită Mai. Sale Monarchului în Viena. El va fi găzduit la palatul imperial și primirea lui va fi solemnă.

Călătoria Țarului la Roma. Conform notificării date din Petersburg curții italiene, Țarul Nicolae II. va pleca la Roma în 25 Aprilie.

Regele Eduard în Franța. „Echo de Paris“ e informat, că Regele va merge în Franța pe la sfârșitul lui Martie sau la începutul lui Aprilie. În Franța va fi primit de escadra navală de Nord, franceză. Regele va avea o întâlnire cu presidentul Loubet, sau în Paris, sau în jurul Parisului.

ciau de colorile cele mai vii și de aur, ca și banii dela gât. Hora se ntorcea și se legăna necontentit în cercuri mai mici și mai mari la cântecul neobosit al lăutarilor, cum bate sângele prin vine, cum urmează unele după altele valurile apei.

Ceva mai departe sta un cioban frumos, răzimat de toiagul său cel lung. Ochii sei negri ca murele, se uitau spre horă. El era subțirel ca un brad. Pletele cele crețe și negre îi cădeau pe umere de sub căciula de oaie cea albă. Cămașa lui era cenușă. Un briu lat de piele o ținea împrejurul șoldului în creți mari. La picioare purta opinci. Ochii lui dădură într-o clipă o roată peste toată hora. Indată ei găsiră ce căutau, și-și pînțiră căutătura lor strălucitoare pe o fată, care se părea, că nici nu-l bagă în seamă.

Frumoasă era fata: frumoasă ca cea mai frumoasă floare. Ba mai frumoasă decât trandafirul Buceciului și mai gingașă decât floarea Reginei. Ochii ei aveau două lumini: una în negrul din mijlocul ochilor, alta în cercul cel căpriu, care împrejură acest negru. Dinții îi străluceau, când ea își deschidea

DE-ALE BĂNCILOR

„Ardeleana“ institut de credit și de economii în Orăștie. Duminica trecută în 8 ale l. c. și-a ținut adunarea generală institutul „Ardeleana“ în Orăștie, a XVII-a dela întemeierea ei. Înființată cu un capital modest, pusă sub o conducere înțeleaptă în frunte cu dl Dr. Ioan Mihai, a unor bărbați desinteresați, și-a eluat o pozițiune, care o pune în rândul al treilea după primul nostru institut „Albina“.

Acționarii întruniți la adunarea generală au avut o deosebită satisfacțiune aflând din raportul Direcțiunii rodnică activitate ce a desvoltat institutul și în anul 1920, care nu privește numai persoanele d-lor, ci mai cu seamă pe împrumutătorii, între care amintim scăderea la cambiile comerciale a scontului în mod simțitor. Toate ramurile activității a institutului arată față de anul precedent un spor remarcabil, și dovadă despre încrederea de care se bucură la publicul nostru este împrejurarea, că depunerile s'au sporit în ultimul an cu 190.214 cor. 53 fil., ajungând cifra de cor. 2,198.120.62. Institutul dispune de un capital social de 500.000 coroane, apoi ca fond de rezervă 186.700 coroane, fond special de rezervă 131.095 c. și ca fond de pensiuie 45.740 c. Din compturile prezentate mai putem constata că Activele sunt 3.718.637 cor., Pasivele 3.634.484 cor., ear Profitul curat 84.153 cor. 78 fil. Din acest profit curat s'a decis a se plăti acționarilor pe lângă 5% interese după capitalul social și încă 5% ca dividendă. Nici cu aceasta ocaziune nu a fost uitată scopurile filantropice și sau votat cu multă însuflețire suma de de 3.550 cor., care sa distribuit astfel: pentru întreținerea unui universitar la masa academică din Cluj 200 cor.; stipendiu unui industriaș la cursul de mașinist 200 cor.; stipendiu la doi țărani la școala de grădinărit în Turda 400 cor.; stipendiu unui țăran la școala de vințelari din Aiud 200 cor.; pentru fondul reun. economice din Orăștie (cuota VIII) 1000 cor.; școalelor gr.-or. din Balșa, Băcăinți și Costești câte 100 cor.; bisericii gr.-or. din Turdaș 100 cor.; pentru albumul de țesături a Reun. Agricole din Sibiu

buzele de rose. Părul îi era negru ca prăpastia, din care fulgeră un șipot de apă, și cununa de păr nu se vestejia, ca și cum acesta-i ar da vieța de frăgezia. Trupul ei era așa de subțire, par'că lai fi putut rumpe cu mâna, și cu toate aceste se vorbea de puterea ei.

Dar! Frumoasă era Ileana! Și Ionel, ciobanul cel tînăr, necontentit se uita la dînsa. În sfârșit și el se apropiă de horă și luă pe Ileana de mână. Fetele se uită la ea și suriseră, ear' Ileana roși. De odată cântecul lăutarilor stătu, sfîrșind cu un sunet ascuțit: flăcării învîrtiră pe fete pe sub braț jur împrejur și Ionel trase cu putere în jos mîna Ilenei. Aceasta zicea mult. Inșă Ileana dădu din umere și surise.

„Ileano!“ zise el încet, — „Vezi tu «colo frunzele cele galbene ale fagului? A «sosit timpul: trebuie să mă duc la vale cu «oile mele, în câmpul Baraganului, poate și «peste Dunăre — în Dobrogea, și nu te voi «mai vedea până'n primăvară. Zi-mi un cuvânt bun, ca se nu-mi tremure inima, când «voi gândi, că te uiți și la ceialalți flăcăi.“

200 cor.; casinei române din loc 367 cor. 81 fil. și pentru ofrande deja făcute 582 c. 09 fil.

Tot cu ocaziunea acestei adunări s'a reales membrii în direcțiune eșiți: d-nii Dr. St. Erdélyi, Ilie Popovici și Daniil David, ear' în comitetul de supraveghere pe un nou period de trei ani pe d-nii: Ioan Branga, Dr. R. Dobo, Procopiu Herlea, Ioan Moța și Constantin Baicu.

Atât acționarii cât și conducătorii și funcționarii institutului „Ardeleana“ se pot fâli de rezultatele ce a dat și în anul expirat, dorind că acest stilp a populațiunii române din prejur se devie și mai puternic.

CALENDAR ECONOMIC.

Ce să facem în Martie?

In câmp. Sămănăm grâu de primăvară, apoi orz, ovės, mazere, mazărice, lucernă și trifoiu. Grăpăm lucerniștele și trifoiștele precum și fenațele naturale. Pregătim pământul pentru sămănarea cănepei și inului.

In grădina de pomi. Grădina de pomi trebuie săpată și curățită. Pomișorii (pădureții) eșiți din sēmēnță se resădesc din școala de sēminte la locul unde se vor altoi. Resădirea pomilor, smeurei, strugureilor, dacă nu s'a făcut, nu mai trebuie aminată. Pomii cări până acum nu s'au gunoit, să se gunoiască. Să curăță crengile și dacă timpul e călduros și sucul în pomi a început se circule începem și cu altoirea.

In grădina de legumi. Să sapă locul pentru sămănatul legumelor, dacă nu e prea ud. Punem cartofi, caralabe (gullii), salată, ridichi de lună, morcovi, pătrângei etc. Fragile de grădină (căpșunele) se sapă. Paturile calde trebuie adese-ori și cu îngrijire aerisate.

In vie. Dacă timpul e favorabil, începem la ridicatul vițelor.

In stupină. Fiind timpul plăcut, albinele es pentru curățire. Ingrijim de nutre-mēt deajuns.

— «Ce se-ți spun? Tu nu mă iubești de loc și cuiând ai să mă uiți»

— «Mai bine-oi muri, decât să te uit, Ileano!»

— «Aceste sunt numai vorbe, și eu nu le dau crezare».

— «Ce se fac, ca sc mă crezi?»

Ileana se uită cu coada ochiului spre flăcău și ochii îi scâteieau. «Ceea-ce nu poți!» îi răspunse ea.

— «Eu pot tot» zise Ionel încet, ca și cum nu ar mai ști ce vorbește.

— «Nu! căci fără de oile tale nu poți trăi. Dorul lor mai greu 'ți trece, decât dorul meu!»

— «Fără oile mele!» zise Ionel și suspină.

— «Vezi, că nu poți fără de oile tale!» răspunse Ileana rîzînd. «Vezi, că nu poți face singurul lucru ceți cer — să rămâi sus la munte fără de oile! Vorbe și numai vorbe!»

— «Și dacă totuși ți-aș face după plac?» zise Ionel, schimbându-și fața și mușcându-și dinții. (Va urma).

Mazerea. (*Pisum sativum arvense*).

Varietăți.

(Reproducerea interzisă).

Deosebim o mulțime de varietăți cu deosebire între acelea care se cultivă în grădini pentru păstăile lor. Pentru cultura la câmp vom alege o varietate care se caracterizează prin flori violente și boabele turtite. Varietatea de toamnă pentru noi nu are nici o însemnătate.

Clima.

Mazerea reușește mai bine într-o climă caldă și potrivit de umedă; unde domnește o climă prea umedă sau prea uscată nu reușește.

Pământul.

Cel mai potrivit pentru cultura mazerei este un pământ mijlociu, care conține și o cantitate suficientă (indestulitoare) de calcar (var) sau marnă. Un pământ prea gras favorizează dezvoltarea foilor în comptul semințelor. Un pământ prea argilos sau prea nisipos sau acela, care conține prea multă apă nu prieste mazerei.

Planta premergătoare.

Mazerea se sãmăna de regulă după o cereală de toamnă, și este o plantă premergătoare excelentă pentru cereală de toamnă și cu deosebire pentru sêcară. După sine, sau în intervale scurte cultivată pe același loc nu reușește.

Prepararea terenului.

Arăm odată toamna și a doua-oară primăvara pentru sãmănat. O îngrășare proaspătă cu balegar, mazerea nu supoartă.

Sãmănatul.

Mazerea o putem sãmăna singură, sau și cu o plantă protectoare. În cazul din urmă recolta va fi cu mult mai mică. Timpul sãmănatului va fi cât se poate de timpuriu, însă numai după-ce nu se mai ivesc geruri de primăvară. Putem sãmăna prin împrăștiere sau mai bine în rînduri cu mașina la 30—40 ctm. îndepărtare. Cantitatea de sēmēnță este 1—1½ prin împrăștiere, și 0.75—1.25 hctl. cu mașina.

Luorările de întreținere.

În culturi mici vom așeza ramuri pentru urcarea mazerei. Dacă am sãmănat în rînduri, vom prăși cu sapa sau cu prășitoare. Multă stricăciune aduc culturi mazerei gândacul numit *Bruchus pisi*. Larvele (vermele) acestui insect se nutresc din materia făinoasă, (cotiledoanele), a boabelor fără a ataca și colțul (embrionul) seminței. În urmă se prefăce în gaura aceasta în crisalidă (păpușe) și apoi în gândac. Dacă sãmănăm o astfel de sēmēnță totuși rêsare, însă produce plante slabe și boabele devin mai ușoare, ear' gândacii necurătesc mîncarea. Pentru distrugerea acestor gândaci mijlocul cel mai sigur este a expune semințele atăcate unei călduri de 50° C. Un alt mijloc însă mai puțin sigur este a muia semințele înainte de sãmănat cu o zi în apă curată. Gândacii sparg capacul care închide bobul și se ridică la suprafața apei. Afară de aceste insecte mai sunt și altele, care atacă mazerea. Ele sunt însă de mai mică însemnătate.

Recolta.

Coacerea păstăilor nu este uniformă, de aceea nu vom aștepta să se coacă pe deplin, alt-cum am perde și jumătate din recoltă. Recolta o facem smulgând sau tăind cu secerea plantele întregi. Le strângem în grămezi unde boabele se coc pe deplin; apoi se treeră cu imblăciile. Cantitatea recoltei variază foarte mult. Se întâmplă se nu recoltăm nici o sēmēnță, ear' în anii buni se poate recolta și până la 16 hctl. pe jugăr. Recolta mijlocie este 8 hctl. a 77—81 klg. Paele bine recoltate dau un nutreț foarte bun și putem recolta ¾—1¾ tone pe jugăr.

Fasolea. (*Phaseolus vulgaris*).

Deosebim două varietăți principale: fasolea urcătoare (de arac) și fasolea oloagă (*Phaseolus vulgaris nanus*). Pentru cultura mare vom alege totdeauna fasolea oloagă și cu deosebire acelea cu bobul alb sau puțin galbene. Fasolea urcătoare precum și acele varietăți, care produc păstăi cănoase se cultivă mai mult în grădină. Fasolea este foarte simțitoare contra gerurilor de aceea se va sãmăna mai târziu ca lîntea și mazerea. În privința pământului nu e alegătoare. Cu toate acestea reușește mai bine într'un pământ mai nisipos și gras. Fasolea o sãmănăm sau în cuiburi sau mai bine în rînduri depărtate la 40—50 cmet. Cantitatea ce putem sãmăna pe un jugăr este 0.8—1.1 hctl. În cursul vegetației vom prăsi de două până la trei ori.

Recolta. Se face ca și la mazere; putem dobândi în termen mediu 5—10 hctl. pe jugăr. Pae putem câștiga ½—¾ tone și dau un nutreț bun vitelor.

Prăsirea și creșterea cailor.

(*Equus caballus*).

Calul se folosește pentru puterea și iuțimea lui. El este cel mai docil animal dintre animalele noastre de muncă. Prăsirea calului în număr mare o putem executa numai acolo, unde dispunem de pășuni întinse pentru a le da ocaziune se facă cât de multă mișcare. Felul cailor prășiți variază după localitățile și nutrețul ce-l avem la dispoziție. În climatele temperate și umede adecă în țările cari sunt mărginașe cu marea se recomandă prăsirea cailor mari, grei și puternici. În localitățile de șes calde și secetoase se recomandă mai mult prăsirea cailor mai ușori, fie de rasă nobilă sau de rasă comună. Nutrețul de care dispune o regim încă influențează asupra dezvoltării cailor din localitate. Astfel nutrețuri bogate în materii hrănitoare precum sunt grăunțele, tările, fên de trifoi și lucernă dezvoltă corpul calului în înălțime cu deosebire dacă i-se dă ocaziune să facă multă mișcare. Nutrețurile sêrace în materii hrănitoare, cum sunt: rădăcini, pae, pleavă, nutreț verde favorizează dezvoltarea trunchiului în înălțime însă picioarele rămân scurte. Puțină mișcare și lumină și o nutrire îmbelșugată cu nutrețuri sêrace în materii nutritive fac caii să devină mai voluminoși și mai grei și prin urmare mai potriviți pentru agricultori; multă mișcare, multă lumină și o nutrire îmbelșugată cu nutrețuri bogate în materii nutritive dezvoltă cu deosebire calitățile ce le cerem dela cai de trăsură și de curse (de alergări). (Va urma).

Primitorii „Bunului Econom“, cari nu doresc a-l abona pe viitor, sunt

PENTRU ECONOMI

Sterilitatea taurilor.

De multe ori auzim plângeri, că vacile împerechiate cu un anumit taur, rămân sterpe, deși taurul este chiar bine hrănit și puternic. Într'adevăr cazul acesta se observă foarte adese-ori și provine din tratamentul greșit ce le dăm. Iată cauzele sterilității taurilor: 1) întrebuințarea prea timpurie și prea deasă; 2) o nutriție prea îmbelșugată; 3) o nutriție rea cu nutreț sărac în materii nutritive; 4) lipsa de mișcare. Cu deosebire în privința punctului din urmă se face mare greșeală, crezându-se că cu cât taurul este mai gras și mai odichnit, cu atât și puterea lui de reproducere este mai mare. Acolo unde nu avem loc destul de larg, ca să lăsăm taurii a face cât de multă mișcare după voia lor, îi vom învăța și îi vom pune la jug. Acest lucru ne va succeda cu atât mai ușor, cu cât vom deda taurii mai de timpuriu, până-ce sunt încă tineri.

*

Ceva despre cartofii de sământă.

După experiență îndelungată s'a constatat, că acei cartofi dau recoltele cele mai mari, care sunt de mărime mijlocie, pe deplin sănătoși, nevătămăți, netăiați în bucăți și sunt bine copti. Din fiecare ochi dau trei lăstari, dintre cari cel mai puternic încolțește mai întâiu, producând și lăstarul cel mai viguros. Dacă păstrăm cartofii peste iarnă în pivnițe, ei încolțesc către primăvară și când îi plantăm de regulă colțul principal se rupe. În locul lui lăstăresc cei doi colți laterali, care sunt cu mult mai slabi ca cel principal. Aceasta este cauza, că cartofii încolțiți deja dau mai multe cotoare, însă slabe și nici recolta nu va fi nici-odată așa îmbelșugată ca cea dela bulbi neîncolțiți, chiar dacă timpul ar fi cât de favorabil. Dacă se rup și rîndul acesta de colți, mai dau și al treilea rînd. Ei produc însă numai niște lăstari piperniciți și plantele, dacă împrejurările sunt mai puțin favorabile, nu vor mai produce bulbi de loc. Pentru a împiedeca încolțirea prea de timpuriu a cartofilor îi întindem pe la sfîrșitul lui Februarie sau în Martie în vre-o șură sau pod bine aerisat și uscat ca să vestejească. Bine înțeles, că nu este permis ca să-i ajungă gerul. Prin încercări s'a constatat, că cartofii de sământă vestezi, cari mai posed colțul principal, dau o recoltă cu 30% mai mare decât cartofii păstrați în pivniță și încolțiți deja.

*

Un mijloc foarte vechiu, însă bun pentru a face oail îndărătnici se tragă mai de parte la car, este: a ridica după olaltă picioarele d'nainte ale calului și a bate potcoavele cu o peatră sau altce-va, ca și când ar fi potcoviți și apoi se mână mai departe. Se zice că efectul ar fi surprinzător.

Medicul casei.

Veghierea peste noapte.

Nedurmirea peste noapte este foarte vătămătoare sănătății, deși în ziua de astăzi, o mare parte de oameni face din noapte zi. În tot cazul mulți sunt siliți la aceasta prin profesiunea lor. Toate aceste persoane au o față palidă cu aspect bolnăvicios. Veghierea aceasta devine și mai stricătioasă prin împrejurarea, că oamenii aceștia dorm în general prea puțin, fiindcă ziua încă o folosesc, în mare parte, cu alte ocupațiuni. Și cei mai mulți învățați, scriitori, diplomați etc. obișnuiesc a lucra numai noaptea, din care cauză se și scoală numai târziu înainte de amezi. Naturi puternice pot suporta aceasta câțva timp; puțini sunt însă, care pot duce un astfel de trai în viața lor întreagă. Mai curînd sau mai târziu se ivește o oboseală și slăbire generală, de care cu greu ne putem reculege.

Higiiena prescrie, ca omul să doarmă totdeauna câteva ore încă înainte de miezul nopții, fiindcă ele fortifică mai mult ca somnul după miezul nopții.

Pentru femei.

Mazere bătută.

Mazerea uscată se pune mai întâiu în leșie ferbinte să stea câte-va ore, ca să se poată curăți bine de cojile ei, se spală și se pune să fearbă în apă sărată dimpreună cu o mână de fasole, de-asemena descojită ca mazerea, până-ce se topește bine. Apoi se ia la bătae până ce se face ca o spumă. Se servește cu ceapă prăjită pusă pe de-asupra.

*

Budincă de brînză.

Se pune tigaia la foc și se bate în ea trei ouă cu $\frac{1}{4}$ litri lapte dulce; după-ce s'a înfăbântat, se stoarce zama dela $\frac{1}{2}$ lămâie în lapte ca să înghețe; se bate 80 grame de unt topit până ce începe a se albi, se pune brînză de vacă în el și amestecînd meru se adăogă patru găbenușuri, unul după altul, răzetură dela $\frac{1}{2}$ lămâie și spuma dela două albușuri. Amestecînd toate laolaltă se coace apoi într'o tîngire unsă și presărată cu răzături de jimblă.

PENTRU MESERIAȘI

Pentru cuțitari. Dacă voim a întări bine un cuțit în plasea, amestecăm o parte cărămidă pisată praf cu două părți de colofonium de-asemena pisat mărunt. Acest amestec îl punem în plasea și încălzindu-o, când colofoniul începe a se topi, înțepenim cuțitul în ea cât se poate de bine.

Pentru măsari. Dacă cleiul, fie fert sau nefert, se ține în loc închis și umed adeseori mucezește și se strică. Ca să împiedecăm această mucezure adăogăm cleiului când îl ferbem la 1 klgr. cleiu 10 grm. Acid salicilic topit în apă.

Invătățuri din pățaniile altora.

Măsurile false (mincinoase).

La poarta unui mare magazin de bucate s'au întălnit doi cărauși, unul eșia, ear celalalt da să între.

— Nu intra, prietine, zise omul care eșia mănios, nu intra aici să-ți lapezi bucatele, mai bine mergi cu ele în tîrg.

— Dar de ce, frate?

— Eacă de ce ce: am adus magazinului vre-o 40 de saci de grâu, pe care i-am măsurat acasă cât se poate de bine. Când sosesc aici și încep a goli sacii, un îngrijitor al magazinului îmi zice să măsurăm fiecare sac; îi spun că să aibă încredere, și să nu mai măsurăm, căci perdem prea mult timp cu aceasta. S'a învoit. Când am ajuns însă la cel din urmă, îmi zice: »stai, ăsta îmi pare prea de tot mic, haid să-l cântărim«. M'am învoit și l'am pus pe cântar. Eram sigur că va trage încă mai mult decăt trebuie. Când colo, care-mi fu mirarea, când vėjui că după măsura lor lipseau 10 klgr. dela sac. Protestez contra măsurii, că nu e bună și pretind băni pentru sacii plini. El însă îmi spune că nu se poate, trebuie să tragă dela fie-care sac barem 5 klgr. și că dacă nu-mi place, să-mi iau bucatele ioapoi. Ce era să fac? I-le-am lăsat așa, punînd jurămînt, că mai mult eu nu voiu mai aduce bucate acestui magazin.

Dacă așa stă lucrul, apoi eu mă duc cu bucatele mele în tîrg.

— Dute, frate, du-te, și eu mă voiu duce numai decăt la poliție și o voiu înștiința, că magazinul nostru are măsuri false, mincinoase.

Capitanul poliției a și trimis îndată un funcționar și un polițist la fața locului, să cerceteze cazul. Când au intrat în magazin și au cerut măsurile, magazinul la început s'a cam codit a le da, dar n'a avut încotro. Funcționarul examinându-le, atât pe cele mari cât și pe cele mici, a aflat, că nu sunt legalisate și adresându-se magazinului a zis: »Nu-ți aduci aminte, că acum e anul ear ai fost pedepsit cu 100 fl. pentru măsuri false? După amezi la orele 3 să te afli înaintea căpitanului«. Apoi ordonă polițistului să adune toate măsurile și cu căruța ce aștepta afară să le ducă la poliție.

Sfîrșitul a fost că căpitanul poliției a pedepsit pe magazinul cu 8 zile arest și cu 200 fl. pedeapsă în bani, pentru-că legea zice:

»Cine ține în prăvălia, în magazinul sau alt local de vînzare ori-ce fel de măsuri neverificate după lege, se pedepsește cu 100 fl., în cas de repetire cu 8 zile arest și 200 fl. amendă, această pedeapsă se aplică chiar și atunci, când măsurile neverificate nu se întrebuințează«. (Art. de lege XL §. 136, din anul 1879).

rugați a ne înapoia îndată Nrii trimiși, altcum îi considerăm ca abonați.

Sz. 187/1903. vhtó. (175)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Atulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az algyógyi kir. járásbíróóság 1897. V. 210 polg. sz. végzése következtében L. Hosszu Ferencz ügyvéd által képviselt id. Bancsena Márton javára Paladia Nikolae és tsa ellen 900 kor. s jár. erejéig 1897. évi aprilis hó 22 én foganatosított kielégítési végrehajtás után le és felülfoglalt és 744 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: buza és kukoricza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíróóság 1903-ik évi V. 121/2 számú végzése folytán 900 kor. tőkekövetelés ennek 1892. évi május hó 8. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 57 kor. 18 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Renget községében Paladia Nikolae lakásán leendő eszközzésére 1903. évi márczius hó 21-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében

készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ez k javára s elrendeltetik.

Kelt Algyógyon 1903 évi márczius 9. napján.

Ruszuly Imre,
kir. bír. végrehajtó.

Moartea cloșanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch) este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloșani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă. Se capătă în pachete de câte 30 or. la farmacia: N. Vlad din Orăștie.

De vânzare.

Lemn de fag

pentru lucru și peste 1000 stângini pentru ars.

Lemn de gorun

de pe 20 jagere, bun de construcție, șlipuri, apărătoare și stâlpi de drum etc.

Din pădurea („Părăul Glodu“) în hotarul comunei Cioara.

Prețuri foarte ieftine!

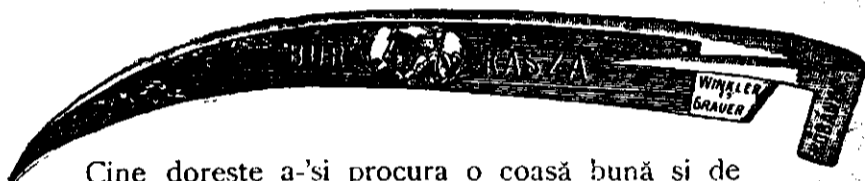
A se adresa la

Ioan Iosif, primar
în Vinerea u. p. Alkenyér.

Winkler & Grauer din Kőbánya—Budapesta

sunt singurii și exclusivii vânzători și expeditori ai coaselor cu marca „BUR“, din cea mai mare fabrică de coase din lume.

Cine dorește a-și procura o coasă bună și de încredere ceară mai nainte prețul-curent ilustrat dela susnumita și renumita firmă, care îl trimite gratis și franco. Cererile se fac prin o carte postală. Lunile de iarnă sunt cele mai potrivite pentru adunarea comandelor! Celor, care le adună se dă proviziune potrivită! Garanția deplină! Serviciu conștientios! — Mai multe mii scrisori de mulțumită și de comande ulterioare stau la dispoziția celor interesați.

Un brieu de Transvaal costă 1 fl. 50 cr.

ANUNȚ.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții

acoardă împrumuturi hipotecare dela suma de cor. 5000 în sus cu 7% interese, fără a reflecta la proviziune, la spese de manipulare și de scris.

(Szerdahely) Mercurea, la 1 Ian. 1903.

(157) 7-10

Diracțiunea.

Cel mai mare deposit de ciasornice, giuvaeruri și obiecte de aur și argint în

Transilvania

(144) la 5-26

Iulius Erős

în Sibiu, Strada Cisdădiei Nr. 3 (Palatul Transilvania).

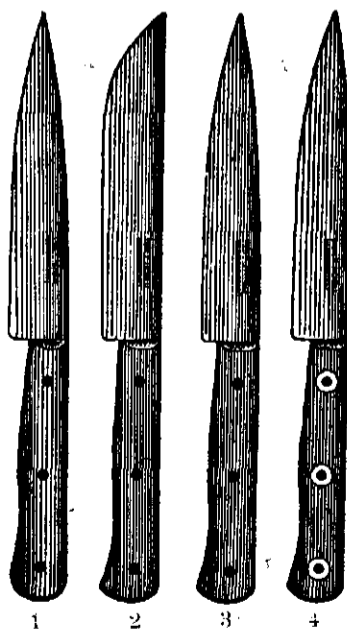
Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, pedoabe bisericesti etc

Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientios.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustra.

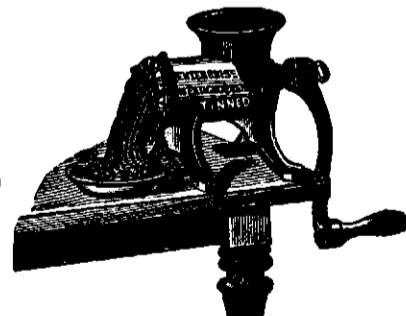
Cuțite de bucatărie

Cuțite cu garanție pentru fiecare bucată.

Mașini de Alexanderwerk pentru tocat carne.

Prețul în coroane!

Mărimea	R	RR	S	SS	U	UU	T
Toacă în o minută klg.	1/2	3/4	1	1	1 1/4	1 1/4	1 3/4
1 bucată mașină	K 540	786	9—	850	1338	1580	2950
1 cuțit de rezervă	K —70	—	—80	—80	—	—	—
1 placă găurită de res.	K 1—	—	150	150	—	—	—

Mașina T este provăzută cu roată.

Fiecare bucată, care s'ar dovedi ca prea tare sau prea moale la întrebuințare, se schimbă cu alta.

Lungimea tăișului	17	19	21 cm.
Figura 1	K —	—72	—86
„ 2	K —56	—68	—80
„ 3	K —56	—68	—80
„ 4	K —64	—76	—90

(141)

CAROL F. JICKELI, SIBIU

10-52

La „Pannonia“ cafenea și restaurațiune
1 litr. Pelin costă 50 cr.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat

(142) de 20

e a se da imprevindecă boale vechi
de ani. 9—17

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normă a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuosc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde o-i-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apretiat și cercetat. Deja efinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Pretul aparatului mare e 6 cor.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

**MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. coțul
strada Kálmán.**

„AGRICOLA“

însoțire economică de magazin și anticipații
(143) și-a început activitatea în piața din 5—26

HUNEDOARA.

Cancelaria însoțirii se află în piață: casele Doamnei
vęd. POPOVICI.

Magazinul însoț. se află în piață: casele MÁTYÁSFFY.

Însoțirea „Agricola” cumpără și vinde produse
agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovės, țărțe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri
pe bucate, efecte și prețioase (giuvaerice).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard
și ia acoperire de conturi-courente.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri
în rate.

In sfirșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depositate: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

10—52

Mai efin ca ori unde!

Haine de călușeri de vânzare sau de dat împrumut.

**Prăvălia „La Româncea” a lui ION LAZAROIU
în Orăștie (Szászváros)**

(145)

5—10

Mai efin ca ori unde!

Bumbae de țesut și ață de urzit
din fabricile cele mai renumite!

Mai efin ca ori unde!

Tot felul de manufactură pentru trebuințele casei.
Comandele se execută repede și cu prețuri foarte moderate.